

Árvíz és penészgomba-allergia: így védekezzünk

Penészmentesítés: ne végezzék penészallergiások, gyermekek, idősek, várandósok, gyengült immunrendszerűek és légúti betegségekben szenvedők.

Az árvizek nem csak a balesetveszély és az ivóvízbázis fertőzése révén fenyegetik az egészségünket. A levonuló ár nyomán a beázott falakon, átmedvesedett bútorokon, elpusztult növényzeten elszaporodnak a penészgombák, amelyek allergiát és asztmát okozhatnak. A megoldási lehetőségekről **dr. Magyar Donát**, a **Budai Allergiaközpont** aerobiológusa beszélt.

HIRDETÉS

Allergizáló gombák

Az árvíz során az épületanyag nagy mennyiségű vizet vesz fel, mely a magas vízaktivitású gombák elterjedéséhez vezet. A vízigény alapján ugyanis más penészgomba fajokra számíthatunk egy enyhébb nedvesedés esetén, mint a tartós átázást követően. Az árvizeket követően *Stachybotrys*, *Chaetomium*, *Ulocladium*, *Trichoderma*, és *Aureobasidium* gombanemzetségek jelenhetnek meg, melyek allergiát és asztmát okozhatnak.

Vészforgatókönyv az árvíz okozta penészesedés elhárítására

1. Kárfelmérés. Penészmentesítés előtt kérjen tájékoztatást a biztosítójától a bizonyítékok dokumentálási módjára (fénykép, tárgyi bizonyíték, helyszíni kárbecslés) vonatkozóan. Az egészségkárosodás kockázatának dokumentálására aerobiológiai vizsgálatot is igényelhetnek. Ha a biztosítótársaság megköveteli, a tönkrement tárgyakat tárolja egy lakáson kívüli, zárt, száraz helyen.

2. Szárítás. A penészgombatelepek kialakulásához általában három nap szükséges a vizesedést követően. Mivel ezek nagy mennyiségű spórát termelnek, ezek újabb penésztelepek kialakulásához vezetnek, tehát minél tovább várunk a penészmentesítéssel, a helyzet annál rosszabb lesz. Amint az előtött házba vissza lehet térni, el kell kezdeni a penészesedés felszámolását. Először hazatérve nyissunk ki minden ajtót-ablakot, hogy meginduljon a kiszáradás. A szellőztetést csak akkor szüneteltessük, ha a kültéri levegő relatív páratartalma meghaladja a 60%-ot. A maradék vizet töröljük fel a padlóról. A penészes vagy szennyvízzel átitatott porózus anyagokat távolítsuk el, zárt szemeteszsákban dobjuk ki. Porózus anyag a tapéta, a gipszkarton, a szigetelőanyagok, a vakolat, a többszörös falfesték-rétegek, szőnyeg, fa- és papír tárgyak, matrac, plüssállatok – ezeket nem lehet kellőképpen megtisztítani, ha bepenészedtek. A spóraterjedését megelőzésére a fertőzött tárgyakat burkoljuk be műanyag zacskóval. Az átmedvesedett tárgyak kiszáraitásához vessük be a hőszűrőket, páramentesítőket. Nagy teljesítményű hőlégfűvőket, páratlanítókat bérelhetünk a fal szárítására (ha ehhez áramfejlesztő kell, az nem üzemeltethető beltérben, ablak alatt vagy az erkélyen!). Emellett nagyon fontos, hogy folyamatosan szellőztessünk.

Az átázott szőnyeget, kárpitokat legtöbbször ki is kell dobni. Ha megmenthető, tisztítsuk ki, fertőtlenítsük, és mielőbb szárítsuk meg. A szennyvízzel átitatott töltőanyagot (szivacs, toll) ne használjuk fel.

Távolítsuk el a gipszkarton falakat, ellenőrizzük a ház szigetelését. Az átázott szigetelés sokáig nedves marad, és rejtett penész kialakulásához vezet, illetve az épületanyagban farontó gombák telepedhetnek meg. A burkolatok visszahelyezése előtt győződjünk meg arról, hogy a szigetelés és a faanyag megszáradt (fa esetén a nedvességtartalom ne legyen 14%-nál magasabb). A bútorokat és az új burkolatot csak a teljesen kiszáradt épületben tegyék helyre. Az épület kiszáraitása türelmet próbáló feladat, hónapokat is igénybe vehet.

3. Penészmentesítés. Haladjunk helyiségről-helyiségre, fokozatosan izolálva a munkaterületet a lakás többi részétől. A penészgomba-telepek lekaparásával nagy mennyiségű spóra jut a levegőbe. A fertőzött helyiség ajtaját zárjuk le műanyag fóliával, hogy a spórák ne terjedjenek szét a lakásban. A munka közben folyamatosan szellőztessünk. A szellőzőberendezéseket ne üzemeltessük, amíg szakemberek nem tisztították meg. Nagyobb épületekben a bontás során negatív légnyomást kell kialakítani a helyiségben, ezalatt a folyosón pozitív légnyomást kell biztosítani.

- A mosógépben tisztítható textíliákat általában meg lehet menteni, amennyiben a penészgombák nem okoztak maradandó károsodást az anyagukban.
- A nem kárpítozott bútorok is megmenthetők, ennek érdekében az udvaron tisztítsuk meg őket. Ha a penészesedés csak a felületet érinti, hagyjuk a tűző napon, majd söpörjük le a kiszáradt, elpusztult penészt. A résekből HEPA szűrős porszívóval eltávolíthatók a lerakódott gombaelemek. Figyelem! Az elhalt spórák is allergizálnak!
- A nem porózus felszínű tárgyakat, mint a műanyag, üveg, beton, különböző fémek stb. könnyen megtisztíthatók a penésztől.
- Az értékes bútorok, könyvek megmentését bízzuk szakértőre, restaurátorra.

4. Lemosás/fertőtlenítés. A penésztelepek eltávolítását követően jöhet a lemosás és a fertőtlenítés. Ez a résekben és durva felületeken a fizikai eltávolítás után megmaradt gombaelemek és a szennyvízmaradványok miatt feltétlenül szükséges. A lemosásnál két vödörrel dolgozzunk, egyikben öblítünk, a másikkal lemosunk. A vizet gyakran cseréljük. A tisztításhoz ne használjunk foszfát-tartalmú szereket- a foszfát táplálja a mikroorganizmusokat. A lemosást követően töröljük a felületet szárazra.

A fertőtlenítésre a hypooldat (10 liter vízhez 6 dl háztartási hypo) is megfelelő, ez szagtalanít is. Fertőtleníteni kell a padlót, a falakat, a konyhát és a fürdőszobát is.

A takarítás során legyünk elővigyázatosak. Ne keverjük a különféle tisztítószerket, pl. savakat, ecetet, vízkőoldót hypóval. Bizonyos tisztítószerkeket egyes felületeken (alumínium, rozsdamentes acél, linóleum) elszíneződést okozhatnak, ezért kezelés előtt érdemes kis területen kipróbálni ezeket. A nagy mennyiségű penészgomba-spóra tartós belélegzése egészségkárosító hatású. Penészmentesítéskor használjunk kesztyűt, valamint hosszú ujjú és hosszúszerű munkaruhát, zárt cipőt, sapkát. Erős fertőzés esetén viseljünk légszűrő maszkot (a penészgomba spórákhoz ajánlott légszűrő maszkok részecskeszűrő betétje 3M 2125 P2R és 3M 2135 P3 kódszámmal kapható. Minden esetben győződjünk meg arról, hogy a maszk szabályosan illeszkedik és résmentesen zár).

A penész eltávolítását ne magunk végezzük, ha allergiásak vagyunk valamelyik penészgomba-fajra. E munkát ne végezzék 12 év alatti gyermekek, idősek, várandósok, valamilyen immunrendszer gyengítő alapteregségben illetve légúti megbetegedésben szenvedők. Ez utóbbiak végig tartsák készenlétben a gyógyszereiket. A fertőtlenítőszerkeket elpusztítják a penészgombát, de nem akadályozzák meg, hogy ismét megjelenjen a gombatelep. A végső megoldás csak a teljes kiszáradással érhető el.

5. Ellenőrzés. A fertőzés megszüntetése után kísérjük folyamatosan figyelemmel, hogy nem jelentkezik-e ismét nedvesedés és penészesedés. Ha az épület még nem száradt ki kellőképpen, a tisztítást és a szárítást újra el kell végezni.